

HAZAI *Karszt- és barlangkutatói* ESEMÉNYEK

AZ ELSŐ HAZAI BARLANGVÉDELMI ELŐÍRÁS

A Baradla iránti érdeklődés, a nagyobb mértékű barlanglátogatás a múlt század elején indult meg, nyilvánvalóan összefüggésben azzal, hogy József nádor 1806. évi látogatása előtt „megnagyobbított a bemenetet” és kényelmesebbé tették a közlekedést a barlangban is.

A rendszeressé váló barlanglátogatásokat jelzi az is, hogy 1833-ban vendégekötvet nyitottak a barlang látogatói számára. A fennmaradt igen becses — és még sok érdekességet rejtő — barlang- és kultúrtörténeti emlék tanulmányozása során bukkantam arra a határozatra, melynek megszületését minden bizonnyal az váltotta ki, hogy a barlang cseppkövei egyre inkább „emléktárgy” szerepét töltötték be. A barlangi cseppkövek ilyen jellegű „értékesítésére” Európa-szerte több példát ismerünk; volt olyan barlang, melynek képződményeit teljes egészében kiárusították.

Annál nagyobb tisztelettel és hálával kell adoznunk az aggteleki közbirtokosság 1839-ben bölcs előrelátással meghozott határozatának, mellyel elejét vette a nagyméretű képződmények további tördelésének és kiszállításának. Ezzel megmentette a barlang látványosságait az utókor számára. A határozat egyúttal első ízben rögzíti a barlang belépődíjait is.

A Baradla védelmét természetesen a későbbiekben számos más, a fenténél átfogóbb, ugyanakkor sok részletre kiterjedő előírás, rendelkezés biztosította, ill. igyekezett biztosítani. Az 1839-es, korát messze megelőző határozatot azonban hatásában a legjelentősebbnek kell itélnünk, hiszen akkor született, amikor intézményes barlang- és természetvédelem még nem létezett, sőt annak kezdeteiről sem nagyon beszélhetünk.

Hazslinszky Tamás

Az 1839dik Esztendőben Szent György hava 24dik Napján jelen volt Tekintetes és Nemes Ag-Telki Köz Birtokosság által, tanácskozás alá vétetvén, mind a Baradlának, ezen Természet remek művének a lehetőségig a maga épységben és pompájában való meg tartása; mind pedig a Bémenő Vendégek (különösen a külföldiek) hogy a Vezetők által történhető szerfeletti sarolás miatt ezen világ ritkaság meg szemlélésétől el ne idegenedjenek; köz akarattal elhatározatott: az első pontra nézve, hogy a T. Látogatók minden seb belinél nagyobb darab köveknek ki hozásától magokat kíméljék meg, annyival inkább a kihozhatatlan nagyobb és apróbb darabok bent való haszontalan le tördelésétől. Az erre való fel vigyázás a Vezetőknek

Az aggteleki közbirtokosság 1839. évi határozatának olvasata

Az 1839dik Esztendőben Szent György hava 24dik Napján jelen volt Tekintetes és Nemes Ag-Telki Köz Birtokosság által, tanácskozás alá vétetvén, mind a Baradlának, ezen Természet remek művének a lehetőségig a maga épységben és pompájában való meg tartása; mind pedig a Bémenő Vendégek (:különösen a külföldiek:) hogy a Vezetők által történhető szerfeletti sarolás miatt ezen világ ritkaság meg szemlélésétől el ne idegenedjenek; köz akarattal elhatározatott: az első pontra nézve, hogy a T. Látogatók minden seb belinél nagyobb darab köveknek ki hozásától magokat kíméljék meg, annyival inkább a kihozhatatlan nagyobb és apróbb darabok bent való haszontalan le tördelésétől. Az erre való fel vigyázás a Vezetőknek

igen szoros kötelességül tételődik. — A' mi pedig a Második pontot illeti hogy ha edjes vagy kevés számból álló személyek kívánják a' Baradla régi Ágát látogatni, fizessenek a' Vezetőknek a' világító eszközön kívül 1.—egy Vftot, ha az Uj Ágát is vágnak látni 2.—30—két ft és harminc Krc, ha több Személyek több vezetővel akarják az egészet látni fizessenek legalább 5 vagy 6 Pfat. Végre a' Tisz. Látogatók kéretetnek, hogy Neveiket ezen Jegyző Könyvbe a' mennyire lehet, tisztán, minden haszontalan firkálgatás és rajzolgatás nélkül bé írni ne terheltessenek.
Költ mint fent.

Kis Csóltói Ragályi Lajos Igazgató mp.

A MAGYAR BARLANGOK IDEGENFORGALMA 1988-BAN

	Látogatók száma		Változás % 1987/1988
	1987	1988	
Baradla-barlang összesen	241 131	200 904	83,3
Aggteleki túra	194 553	161 838	83,2
Vöröstói túra	46 578	26 264	83,9
Jósvafői rövid túra		12 802	
István-barlang	122 359	94 881 ¹	77,5
Anna-barlang	11 112	zárvá ²	—
Miskolctapolcai barlangfürdő	228 541	241 046	105,5
Diósgyórtapolcai-barlang	3 513	5 976	170,1
Pál-völgyi-barlang	38 451	44 717	116,3
Szemlő-hegyi-barlang	40 882	29 746	72,8
Budai Vár-barlang	93 166	74 199	76,6
Balatonfüredi Lóczy-barlang	4 402	zárvá ³	—
Tapolcai-tavasbarlang	49 519	zárvá ³	—
Abaliget-i-barlang	96 474	86 788	90,0
	929 550	778 257	83,7

Megjegyzések a fenti kimutatáshoz:

1. Novembertől rekonstrukciós munkák miatt zárva.

2. Felújítási munkák miatt zárva.

3. Műszaki okok miatt zárva.

Hazslinszky T.

Új fokozottan védett barlangok

A Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Miniszter 7/1988. (X. 1.) KVM rendelete (6. §. 2. pont, valamint 5. sz. melléklet) az alábbi barlangokat fokozottan védetté nyilvánította:

Aggteleki-karszt

Danca-barlang

Bakony

Acheron-kútbarlang

Bongó-zsomboly

Csengő-zsomboly

Jubileum-zsomboly

Bükk

Balekína-barlang

Borókás-tebri 4. sz. víznyelőbarlang

Diabáz-barlang

Fecske-lyuk

Felső-forrási-barlang

Gyurkó-lápai-barlang

Három-kúti-barlang

Herman Ottó-barlang

Lilla-barlang

Mexikó-völgyi-víznyelőbarlang
Pongor-lyuk

Gerecse

Keselő-hegyi-barlang

Tükör-forrási-barlang

Öregkői 1. sz. zsomboly

Pilis

Kiskevélyi-barlang

Pilis-barlang

Villányi-hegység

Beremendi-kristálybarlang

Somssich-hegyi 2. sz. barlang

Villányi 8. sz. barlang

Ugyanez a rendelet 6. §. a. pontja a bükki Nagy-kömáza-oldali-zsomboly, valamint a gerecsei Öregkői 2. sz. zsomboly fokozott védelmét 1988. október 1-i hatállyal feloldotta. Jelenleg hazánkban 108 barlang áll fokozott védelem alatt.

Sz. K.